

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Feria quarta Cinerum vsque ad Dominicam de Passione. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40214

qui in Festis eorum & commemoratione per annum numquam diuiduntur, vt patet. Alterum est, quod licet in prima Collecta fiat mentio de S. Paulo, tamen in Oratione *A cunctis* adhuc fit de eodem commemoratio, contra illud quod habetur supra pag. 28. de Missa Votiuua Apostolorum, quæ excludit Orationem *A cunctis*. Sed nota nouum titulum Stationis, quæ, vt in Missali dicitur in Sexagesima, est ad S. Paulum; & item nota, quod nominat Ecclesia S. Paulum occultiori nomine *Doctōris Gentium*. Titulus autem Stationis non est Festum, neque commemoratio, neque quid votiuum: at Regula illa, *De eodem bis non fit in eodem Officio*, valet in Festis, commemorationibus, & votiuis, non in titulo Stationis, & occulto præsertim nomine,

vel tacito, verbi gratia Apostoli cognomine in nostro casu; quæ sicuti in Officio non excludunt commemorationem communem, ita neque in Missa Orationem *A cunctis*, quæ, vt alias diximus, correspondet suffragijs communibus Officij diuini. Simile quid habemus in Feria quinta Dominicæ tertiæ Quadragesimæ, in cuius Collecta nominantur quidem sancti Cosmas & Damianus (tacito fortasse hac de causa cognomine *Martyrum*, quia de isdem ibi fit mentio titulo tantum Stationis) sed inde neque in Officio, neque in N. Orationis *A cunctis*, in propria eorum Ecclesia, omitti idem debet consueta commemoratio eorundem tamquam Martyrum inter suffragia communia, & tamquam Titularium Ecclesiæ propriæ.

De Feria quarta Cinerum vsque ad Dominicam de Passione. VI.

Feria quarta Cinerum, seu dies Cinerum, vt *Maximus Taurin.* ait in *Howil.* non est caput Quadragesimæ, & idem adhuc Vesperæ non cantantur manè; sed initium penitentia est, vnde & Cineres capiti imponuntur benedicti, ex *Ordine Roman.* vt recordemur originis & finis nostri, ex *Ruper. lib. 4. cap. 10.* Porro in hac ipsa Feria quarta cœpit

Christus ieiunare, qui Feria tertia baptizatus est, vt rectè probat *Durand. lib. 6. cap. 28.* & die 16. Februarij Feria secunda ieiunium perfecit, vt docet *Torniellus noster Tomo secundo Annal. sacrorum, anno 4081. num. 7.* cum sine dubio illud inceperit die septima Ianuarij post Baptismum, qui accidit die sexta Ianuarij.

Rubricæ Cinerum sunt.

2 *Ante Missam benedicuntur Cineres^a facti de ramis oliuarum, siue aliarum arborum, precedenti anno benedictis, hoc modo.^b Finita Nona, Sacerdos indutus pluuiali violaceo, vel^c sine casula, cum ministris^d similiter indutis, procedit ab benedicendum Cineres in vase aliquo^e super Altari posito. Et primò cantatur à Choro Antiphona, Exaudi, &c.*

a *Facti*

a *Facti de ramis oliuarum.*] Vt sicut Cineres ad humiliationem distribuuntur, ita & per humilitatem spem habeamus futuræ gloriæ, quam designauit Processio Palmarum. Cineres itaque sunt reliquiæ gloriæ Christi, & quasi semen gloriæ nostræ. debent autem esse aridi, non in modum luti, vt declarauit sacra Rituum Congregatio 23. Maij 1603.

b *Finita Nona.*] Quia Missa in diebus ieiuniorum cantanda est post Nonam, in par. 1. Rubr. tit. 15. num. 2. pag. 50. Præparantur Thuribulum, nauicula, & vas aquæ in angulo Altaris, *Carimon. Episc. lib. 2. cap. 19.*

c *Sine casula.*] Vt habetur 1. part. tit. 19. num. 4. pag. 66. assumit autem Pluuiale, vt *ibid. num. 3. pag. 66.*

d *Similiter indutus.*] Et quidem sine Dalmaticis. In Ecclesijs autem præci-

puis cum Planetis plicatis, in alijs minoribus Alba amicti ministrent, vt 1. part. tit. 19. num. 6. & 7. pag. 68. sine manipulis, *Carimon. Episc. lib. 2. capite 17.*

e *Procedit ad benedicendum.*] De Sacrificia ad Altare; Acolythique tantum præcedunt cum candelabris accensis. Ministri pares Celebranti procedunt, quia Pluuiale habet, ex *Carimon. Episc. lib. 1. cap. 15. in fine.*

f *Super Altari.*] Hoc est in cornu Epistolæ, *Carim. Episc. lib. 2. cap. 19.* ita vt sit vas inter Missale, & cornu. Celebrans, osculato Altari in medio, accedit ad librum, vbi stans inter vtrumque Ministrum, *Carimon. Pap. lib. 2. sec. 1. cap. 29. & 41.* quia Pluuiale habet, legit Antiphonam, *Exaudi, &c.* quæ cum sequentibus habetur in *Antiphonario Gregoriano.*

3 *Deinde Sacerdos in cornu Epistolæ, non verens se ad populum, dicit, &c.*

Adde, manibus iunctis, & dum benedicit manu dextra Cineres, Diaconus eleuat à dextris fimbriam an-

teriolem Pluuialis; & ideo stare debet illi à dextris, non post eum, vt diximus.

4 *Postea Celebrans, & imposito incenso in Thuribulo, ter^h aspergit Cineres aqua benedicta, dicendo Antiphonam, Asperges, sine cantu, & sine Psalmo, & ter^h adolet incenso. Deinde^m dignior Sacerdos ex Clero accedens ad Altare, imponit Cinerem Celebranti non genuflexo. Si vero non adsit alius Sacerdos, ipsemet Celebrans, genibus flexis coram Altari sibi ipsi Cineres imponit in capite, nihil dicens: & cantatur statim à Choro Antiphona.*

g *Imposito incenso in Thuribulo.*] De more, & cum benedictione, ministrantibus Diacono & Thuriferario.

h *Aspergit.*] In medio à dextris & à sinistris Cinerum, delato vase aquæ ab altero ex Acolythis, & aspergillo sine osculis dato Diacono, qui deinde cum osculis tradit Celebranti.

i *Asperges.*] Totum versum dicit, & nihil præterea.

l *Ter adolet.*] Eodem modo quo asperfit.

m *Dignior Sacerdos.*] In suo habitu, sine Stola cum habitu Choralis, *Carimon. Episc. cit.* stans imponit Cinerem dicens, *Memento homo, quia puluis es, &c. Ordo Roman.* At, si cinis est,

cur dicitur puluis? *Gen. 18.* dicebat Abraham, *Cum sim puluis, & cinis.* Cinis enim mixtus puluere inutilis est, ex *Chrysof. Homil. 23. Epist. 2. ad Corint.* diuisim verò ytilia sunt.

n *Non genuflexo.*] Stanti quidem, facie versa ad populum, sed capite inclinato; imponit autem in formam

Crucis, *Carimon. Pap. lib. 2. cap. 31.* o *Ipsemet Celebrans.*] Non debet Diaconus imponere Sacerdoti Cineres. Conuenit autem, vt genibus flexis coram Altari sibi ipsi eo casu imponat, quasi à Christo illos recipiat, cui flebitur omne genu, & ad exemplum humilitatis.

5 *Sacerdos verò, dum cantantur Antiphonæ, & Responsorium, primò imponit Cineres digniori Sacerdoti, à quo ipse accepit; deinde ministris paratis, genibus flexis coram Altari, dicens.*

p *Sacerdos.*] Stans aperto capite, & Diacono tenente à dextris eius vas Cinerum, *Carim. Episc. ubi sup.* Aperto,

inquã, capite distribuit Cineres, Candelas, & Ramos, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 18. Iulij 1626.

6 *Postea veniunt alij, primò Clerus per ordinem, deinde populus: & genibus flexis ante Altare singulatim recipiunt Cineres à Sacerdote, vt dictum est de ministris. Completa Cinerum impositione Sacerdos dicit, Dominus vobiscum.*

q *Veniunt alij.*] Cum debitis reuerentijs Altari, & Celebranti antè & post, & manibus iunctis.

r *Populus.*] Extra gradus Altaris ad cancellos populus congruentius recipit Cineres: feminis etiam non supra velum, sed supra capillos dantur Cineres, si fieri potest commode; ne benedictus cinis supra velum deperdatur.

In fine distributionis ante Orationem *Concede*, tergat digitos Celebrans in angulo Altaris, *Carimon. Episcop. loco citato*, cum aqua & mica panis. Deinde dicitur Missa, in qua hæc sunt propria.

7 Graduale dicitur cum Tractu, *Domine, non secundum peccata nostra, &c.* non ex *Ord. Rom.* sed ex nostra deuotione, inquit *Microl. cap. 50.* quod repetitur in Ferijs secundis, quartis, & sextis, *idem ibid.* cur non in alijs Ferijs? quia in prædictis tantum erat populi

cõkursus ad luctum solemnem, quem significat *Tractus*: & est in *Antiphon. Gregor.* eadem ratione, qua in iisdem Ferijs dicuntur Officium defunctorum, Psalmi Graduales & Pœnitentiales; quia nimirum lætitia Dominicæ minui debet statim in Feria secunda: tum in quarta venditus fuit Christus, & in sexta fuit Cruci affixus. Præfatio Quadragesimalis ex Pelagij Decreto quotidie dicitur, *Microl. loco citato*, etiam in Dominicis, *Gemma lib. 4. capite 117.* quamuis non ieiunemus, contra quosdam, quos confutat *Durand. loco citato.*

8 Duplex Oratio in fine Missæ additur cum humiliatione: *Humiliate capita, &c. ex Amalar. lib. 3. cap. 37.* vide supra 2. par. Rubr. tit. 11. num. 2. pag. 173. sed non in Dominicis, in quibus Communio fiebat populi, cuius loco successit in Ferijs Oratio illa duplex;

duplex; unde & in iisdem humiliatio est omittenda, *Microlog. cap. 51.* Orationes autem Missæ sunt eadem quæ in *Sacramentario Gregoriano.*

9 Feria quintæ festivæ habitæ sunt à sancto Siluestro successore S. Melchiadis; & idè non habuere Officia propria à sancto Gregorio I. Gregorius deinde dictus Iunior, id est II. Officia propria & Missas (quæ addita sunt Antiphonario & Sacrament. Gregorij) iisdem distribuit, *VValafr. c. 20.* imò, ex *Baronio anno 31.* ieiunium in iisdem instituit in Ecclesijs ijs, in quibus adhuc non agebatur; & idè Euangelia ferè omnia, quintis Ferijs assignata, communia sunt alijs diebus extra Quadragesimam.

10 In Sabbato Cinerum idem est Officium Missæ quod in præcedenti Feria 6. quia posterius est S. Gregorio, ex *Microlog. cap. 49.* cum Oratione tamen diuersa, in *Sacramentario sancti Gregorij.*

11 In Dominica prima Quadragesimæ nihil occurrit notandum, nisi, quòd ea contingit aliquàdo die 16. Februarij, vt in *Tabula IX. Calendarij nostri perpetui;* & ea ipsa dies est, ex *Augustino Torniello in Annal.* qua Christus tentatus fuit, vt in Euangelio Dominicæ.

12 Feriæ Quatuor Temporum, ex Decreto Gregorij VII. tamquam à Maioribus eo tempore instituta, habent Officia in *Sacrament. S. Gregorij, & Lektionario S. Hieronymi.* de quarum ritibus vide quæ diximus suprâ de Aduentus Quatuor Temporibus, vbi, cur Euangelium 2. Dominicæ Quadragesimæ sit idem ac Sabbati præced. indicauimus.

13 Dominica 2. habet Missæ Officium non Gregorianum, ex *Microlog.*

cap. 24. & 29. & ex Pamel. Dicta est vacans, hoc est sine Officio proprio: nam Introitus, Graduale, Offertorium & Communio sumpta sunt de Feria 4. præced. Reliquarum Feriarum & Dominicarum sequentium Officia partim in *Antiph.* partim in *Sacrament. Gregor.* habentur, paucis Orationibus mutatis in aptiores.

14 In Feria 5. Dominicæ 3. habetur Collecta de SS. Cosma & Damiano: de qua vide suprâ *tit. præced. numero 15. pag. 236.*

15. Feria 4. Dominicæ 4. variatur Missa, cui datæ sunt duæ Lectiones, vt in Feria 4. Temporum. putant aliqui, ad indicium futurarum in Sabbato ordinationum. Sed hac die fiebat Scrutinium baptizandorum in Paschate, & inter septem Scrutinia hoc erat maximum, *Ordo Rom.* quod Scrutinium nõ est in vsu hodie, sed tamen Missa est eadem, in qua Catechumenis dicitur in Introitu, *Effundam super vos aquam mundam;* & idem repetitur in prima Epistola: tum dicitur, *Lauamini,* in secunda; & in Euangelio cæcus natus nondum lotus Catechumenum repræsentat, ex *Aug. in Homilia illius Feriæ.* à qua Feria vsque ad Parasceuen ieiunabāt quindecim diebus, demptis Dominicis, ex *Ruper. lib. 4. cap. 18.* Causas autem Scrutiniij in hac Feria 4. vide apud *Honor. in Gemma lib. 3. cap. 54.*

16 In reliquis diebus nihil noui occurrit declarandum vsque ad Dominicam de Passione, exceptis Ordinationibus, quæ in Sabbato *Sitientes,* ita dicto, quia Introitus Missæ incipit à verbo *Sitientes,* concessæ sunt ex Decreto Gelasij I. *Dist. 75. Ordinationes Presbyterorum.* de quibus eadem est ratio cum alijs Sabbatis Quatuor Temporum, vt suprâ nos diximus.

De